

JAKÉ VÍNO BY MENDEL PIL, KDYBY RÉVU ŠLECHTIL?

30. SRPNA 2022

ZKUŠEBNÍ VINICE OBLEKOVICE – TRAŤ NAČERATICKÝ KOPEC

Mendel...

ÚKZÚZ

Dvousté výročí narození Gregora Johana Mendela – význam jeho osobnosti v souvislostech

V letošním roce si připomínáme dvě stě let od narození významné osobnosti vědy, zakladatele moderní genetiky **Georga Johanna Mendela, opata augustiniánského kláštera na Starém Brně**. Mendel je nyní mediálně představován jako idol vědce, osobnost, která se objevila ve své době jako blesk z čistého nebe, bez souvislostí a vazeb na současníky a její význam byl pochopen a oceněn až dalšími generacemi vědců. Mendel však stavěl na základech položených svými předchůdci a s jejich podporou a jeho přínos byl především v pečlivém provádění pokusů, jejich exaktním statistickém hodnocení a v geniální formulaci závěrů.

Jaká byla doba, do které G. J. Mendel svými výzkumy vstoupil?

Vedení Země Moravskoslezské bylo počátkem devatenáctého století v rukou osvícených osobností, usilujících o rozvoj průmyslu a zemědělství na Moravě, **zakladatelů Moravského zemského muzea** a podporovatelů širokých společenských a hospodářských aktivit (**hr. Antonín Bedřich Mitrovský, hr. Hugo Salm, Christian Karl André**). Do této skupiny se připojil po svém zvolení opatem augustiniánů také **Cyril František Napp**, který se zasloužil jak o rozvoj kláštera tak i o rozmach zemědělského zkušebnictví v klášteře i na jeho statcích v Šardicích a Hvězdlicích. F. C. Napp se stal předsedou Moravsko-slezské společnosti

pro zvelebení orby, přírodovědy a vlastivědy, v areálu kláštera dal postavit pokusný skleník pro šlechtění rostlin, včelíny pro zušlechťování včelstev a vinici s kolekcí regionálních odrůd révy vinné z celého území Rakouska. Na statcích kláštera byly pěstovány sazenice ovocných odrůd a vinné révy pro rozvoj a zkvalitnění ovocnářství a vinařství na Moravě.

Nappovým studentem a chráněncem byl po svém vstupu k augustiniánům také Gregor Johann Mendel.

Johann Mendel se narodil 20. července 1822 v Hynčicích ve Slezsku v rodině německého sedláka. Po maturitě **v Opavě studoval filosofii v Olomouci a v roce 1843 vstoupil k augustiniánům a přijal jméno Gregor.** Po neúspěšném studiu ve Vídni (kde však navštěvoval přednášky vynikajícího fyzika a matematika Cristiana Dopplera) **převzal pokusy s křížením rostlin, ze kterých formuloval Mendelovy zákony dědičnosti,** práce však byla oceněna genetiky až po roce 1910. V roce 1868 byl Mendel po smrti preláta Nappa zvolen opatem kláštera, umírá pak v roce 1884.

Jaké víno by tedy Gregor Johann Mendel mohl ve své době pít?

Počátek devatenáctého století je významná doba i pro moravské vinohradnictví. Poznání cíleného šlechtění odrůd generativní cestou přinesl rozšíření spektra pěstovaných odrůd kultivary nových obohacujících vlastností. Osobnost, kterou je potřeba zmínit, je kromě opata Františka Cyrila Nappa také **významný zemědělský odborník své doby, ředitel brněnské**

luteránské školy Christian Karl André, po kterém pojmenovali šlechtitelé ve Velkých Pavlovicích novou odrůdu vinné révy André, registrovanou v roce 1980.

Kolekce odrůd zřízená v areálu kláštera opatem Nappem byla udržována a obohacována i jeho nástupcem G. J. Mendelem a její pozůstatky existovaly až do druhé světové války. **V roce 1914 při oslavách Mendelova znovuzrození si japonští genetici odnesli sazenice jedné z přežívajících odrůd a koncem devadesátých let ji pak znovu vysadili v areálu botanické zahrady MENDELU.** Máme tak možnost vidět odrůdu, kterou znal i zakladatel genetiky Gregor Johann Mendel (i když asi ne ochutnat vyrobené víno).

RNDr. Jaroslav Staňa
emeritní ředitel ÚKZÚZ